

УДК 81'42

О.М. ТУРЧАК,
*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри політології, соціології та гуманітарних наук
Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)*

ЗАЛЕЖНІСТЬ ПОЯВИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НОВОТВОРІВ ВІД ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ ЧИННИКІВ У МЕЖАХ СТИЛЮ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У статті проаналізовано вплив зовнішніх чинників на появу індивідуальних новотворів, з'ясовуються питання їхньої залежності в контексті засобів масової інформації.

Ключові слова: зовнішній чинник, екстралінгвальний чинник, індивідуальний новотвір, окаціоналізм.

Мовознавці з давніх-давен розглядають причини появи слів у мові. Беззаперечним результатом їхніх напрацювань є думка, що одна з основних причин – це потреба людини дати найменування окремому явищу, предмету, події тощо. Т. Черторизька дає своє розуміння поняття «потреба», яке має кілька складових: потреба людини давати назви новим предметам, явищам, поняттям, якостям, властивостям, діям; потреба людини замінити вже наявну назву предмета, явища, поняття тощо; бажання назвати образно той чи інший предмет, те або інше явище тощо.

Загальновідомо, що елементам мовної структури властиві два типи відношень. Один із них – це відношення між елементами мовної структури в межах цієї структури, інший – залежність мовних елементів від зовнішніх щодо структури мови чинників впливу. Інакше кажучи, це інтралінгвальні, або внутрішні чи внутрішньомовні чинники, та екстралінгвальні, або зовнішні чи позамовні чинники, які впливають на виникнення та функціонування мовних одиниць.

Питання про залежність появи новотворів від зовнішніх та внутрішніх чинників неодноразово було предметом вивчення в мовознавчій науці. Його у своїх працях порушували О. Ахманова [2], Г. Віняр [4], Г. Вокальчук [5], В. Журавльов [6], В. Панфілов [8], О. Стишов [11] та багато інших лінгвістів.

Зовнішні чинники впливають майже на всі рівні мови, які безпосередньо або опосередковано залежать від еволюційного перетворення суспільства. Найбільше зазнають впливу зовнішніх чинників лексика та синтаксис, значно менше залежать від них фонологія та морфологія. Саме тому особливо продуктивно питання про роль зовнішніх чинників у функціонуванні та розвитку мови розроблялося на рівні лексикології та синтаксису, оскільки «екстралінгвальна зумовленість на рівні лексики й синтаксису є більш очевидною, ніж на рівні словозміни. Це пов'язано з тим, що цей рівень все ж характеризується не “значенням” у власному розумінні, а особливим видом семіологічної релевантності складових одиниць» [10, с. 48]. Варто зауважити, що мовознавці досі не мають «більш або менш прийнятого переліку релевантних для лексики екстралінгвальних чинників, не говорячи вже про класифікацію цих чинників і “моделей впливу”, які вони надають» [10, с. 4].

В. Журавльов, підбиваючи підсумки своїх досліджень, стверджує, що «в історії мовознавства важко знайти серйозного лінгвіста, який принципово заперечував би вплив суспільства на розвиток мови, але багато не допускали й не допускають можливості закономірного саморуху мовної матерії, мовної структури без впливу зовнішніх сил» [6, с. 5].

© О.М. Турчак, 2017

Мета дослідження – з'ясувати причини та залежність появи індивідуальних новотворів від впливу зовнішніх чинників у межах стилю засобів масової інформації. Цій меті буде підпорядковано вирішення одного з актуальних завдань сучасного мовознавства – детальний аналіз газетного простору кінця ХХ ст. з позиції функціонування в ньому новітніх лексем, а саме okazіоналізмів.

Процес появи okazіоналізмів у мовленні охоплює всі сфери людської діяльності на різних етапах історії. Він відбувається постійно, але під впливом певних чинників суспільного розвитку, зокрема розвитку пізнавальної діяльності людей та оцінного ставлення до явищ навколишньої дійсності, може посилюватися або слабшати. Наприклад, збільшення кількості okazіоналізмів у мові газет і журналів кінця ХХ ст. пов'язане з тим, що українська мова переживала якісно новий етап розвитку, спричинений демократизацією та лібералізацією суспільства.

Як відомо, зовнішні чинники перебувають за межами мови. Це будь-які імпульси з навколишнього середовища, пов'язані з особливостями історичного розвитку суспільства, змінами форм спілкування, розвитком культури та техніки. О. Ахманова під зовнішніми розуміє чинники, що належать до реальної дійсності, в умовах якої здійснюється функціонування та розвиток певної мови [1]. Є. Розен «екстралінгвальним детермінантом» вважає реалію, що співвідноситься з тією чи іншою сферою життя суспільства, з явищами, пов'язаними із соціальними аспектами життя людини в суспільстві [10].

Роль зовнішніх чинників настільки значна, що зміни лексичної системи відбуваються безперервно й виявляються досить чітко. Причина цього полягає в тому, що будь-який із чинників становить складне соціальне явище, яке містить багато складових компонентів. Щоправда, не завжди відносини між сферою екстралінгвальних явищ і сферою лексики можуть складатися досить легко, чітко й зрозуміло. Інколи зовнішній вплив може бути встановлений лише в загальному плані, тому що деякі зміни мовної системи потребують багато часу, щоб стати помітними.

Особливо яскраво вплив зовнішніх чинників на розвиток мови й мовленнєвих утворень – okazіоналізмів – виявляється в періоди соціальних зрушень. Для України – це, насамперед, утворення незалежної держави, демократизація всіх галузей суспільного життя, відродження української мови як мови української нації. Такі зміни, звісно, позначилися на лексичному складі мови, оскільки лексика – це найбільш динамічний шар, і саме вона увірала в себе все нове, що відбулося в Україні в 90-х рр. ХХ ст.

Зовнішні чинники нерівноцінні за своїм характером, інтенсивністю та результатами дії. Вплив одного й того самого екстралінгвального чинника може викликати мовні наслідки різного характеру та глибини, по-різному перехрещуватися й сполучатися з наслідками впливу, спричиненого іншими чинниками [10].

Найбільше й найкраще досліджені мовознавцями саме соціальні чинники, оскільки завдяки їм характеризується та закріплюється мовною свідомістю людини її суспільна діяльність. Л. Ферм з цього приводу зауважує: «Незважаючи на те що... відбулися й відбуваються значні зміни суспільного ладу, склад носіїв літературної мови не змінився, тому що зміна ладу на цей раз відбувається не через знищення одного класу та приходу до влади іншого, а через “переоцінку цінностей” не лише керівними верхами, а й більшістю представників “низів”. Отже, говорити про вплив соціальних чинників на... мову через зміну контингенту його носіїв у цьому випадку не доводиться» [12, с. 12].

Соціальна функція індивідуальних новотворів визначається, зокрема, специфікою так званого «адресата мовлення», зверненістю мови газети до кількісно та якісно різноманітної аудиторії читачів. Уявлення про соціальні чинники як про зовнішні умови розвитку та існування мови утвердилося ще в працях Фердинанда де Соссюра. Але це уявлення враховує лише одну, досить поверхову, форму впливу суспільства на мову. Згідно з таким поглядом, соціальні чинники «відіграють роль лише зовнішнього “антуража” в мовних процесах і явищах, але ніяк не роль їхнього детермінанта» [7, с. 145]. Саме соціальні екстралінгвальні чинники та вплив панівного в той чи інший період світогляду дають можливість зорієнтуватися в часовому просторі виникнення слів і передбачити їхнє подальше використання. В. Журавльов вважає, що свідомий тиск суспільства на розвиток мови відбувається завдяки зміні соціальних функцій лінгвемі й цілеспрямованого пристосуван-

ня її до функціонального навантаження в цьому суспільстві [6]. Суспільство може існувати, функціонувати й розвиватися лише за умови соціальної взаємодії між його членами, оскільки тільки так може відбуватися взаємний обмін інформацією, що сприяє розвитку та вдосконаленню суспільства. У зв'язку з цим будь-які події потребують свого відображення в мові. Журналісти в такому разі надають перевагу використанню індивідуальних лексичних одиниць. Це пояснюється тим, що подібні слова передають думки суспільства, яке прагне збільшити виражальну можливість слів і знайти засіб адекватної номінації явищ дійсності, наприклад: **антиполітикан, антиукраїнець, нац'євнух, неКучма, кучмунізм, окомуністичення, політактор, політолігарх, розукраїнювання, секс-бізнес, спікер-«селянин», таксобус** тощо. Такі слова збільшують комунікативну ефективність мови, сприяють її постійному й безперервному оновленню та актуальній дієвості, наприклад: *Кримський спікер наводить шухер у секс-бізнесі. Спостерігаю, як одна з таких, м'яко кажучи, насуплених кондукторів виганяє з салону на дощ бабусю, котра не розгледіла, що сіла в «таксобус».*

Соціальними чинниками, пов'язаними з проблемами екології, зумовлена поява оціночано-аналітичних компонентів **еко-**: **екожурналістика, екоморальність, екологізм, еконовина, екопреса, екополіцейський**. Наприклад: *Займаючись екожурналістикою друге десятиліття, ми, звичайно, не збираємось осуджувати деяких наших колег, які опинилися в стихії ринку і тому так чи інакше зрадили благородні ідеали «зеленої» преси, і не будемо називати їх імена. Ми лише постараємось висвітлити основні тенденції в розвитку сучасної української екопреси, діагностувати головні її проблеми.*

Вплив екстралінгвальних соціальних чинників виявляється у зміні продуктивності та актуалізації певних словотвірних типів. Це зумовлюється соціальною потребою, тобто потребою носіїв мови в тих чи інших лексичних одиницях з тією чи іншою семантикою словотвірних елементів. Наприклад, високою продуктивністю відзначаються суфікси **-ець, -івець** зі значенням «послідовник або прихильник кого-небудь чи чого-небудь» або «особа за приналежністю до організації, політичного угруповання тощо»: **вітренківець, вечірківець, лук'яненківець, удовенківець**; суфікс **-ник** із загальним значенням «особа, що характеризується ознакою, названою мотивуючим словом»: **асамблейник, декретник, заохочувальник, вешешник**; суфікси **-изацій, -ізацій** на означення предметних процесів: **африканізація, узбекізація, югославізація**. Малопродуктивними або непродуктивними є суфікси **-изм, -ізм**, що вказують на схильність до чогось: **блондинізм, лукашизм**.

Кількісне зростання префіксальних оказіоналізмів теж пов'язане з чинниками зовнішнього характеру. Відомо, що 90-ті рр. – це період докорінних перетворень, заперечення й переоцінки моральних та ідеологічних цінностей. У зв'язку з цим політична й економічна ситуація в Україні суперечлива, характеризується боротьбою нових і старих сил. Непроста й неоднозначна ситуація характерна й для всього світу. Вона пов'язана зі збройними конфліктами на ґрунті національних і релігійних суперечностей, з вирішенням екологічних, соціальних та деяких інших проблем. Сучасна преса реагує на всі події в житті не лише українців, а й народів усього світу. Це вимагає пошуку нових слів, які посилили б вплив на читачів: **безукраїння, перецивілізація, екс-наркоман, україноненависництво**. Наприклад: Ні фахових, ні духовних підстав, окрім **україноненависництва**. І час тимчасового бездоріжжя, **безукраїння** свиснув жорстоко і просто.

Великою продуктивністю відзначається префікс **супер-** зі значенням «особливий, надзвичайний» або «найбільший за розмірами»: **суперактор, супертоп-модель, супербюстгалетер, супервікід, суперзвалище, суперпідлий**; префікси **анти-, не-, які вказують на протилежність або заперечення того, що виражено твірною основою: антикапіталізм, антимарення, антимафіозі, антиукраїнець, антиполітикан, антиринковий, неангел, не-Попелюшка, неКучма, неЛьвів, нелюбитель, непоет, неТичина**. Наприклад: Жириновський удавав із себе «антиполітикана», і люди проголосували проти політичної тріскотні і порожніх обіцянок. Шиффер стала не просто «топ» – вона вибилась у **супертоп-моделі**.

Однією з причин виникнення оказіоналізмів є відсутність слів у межах традиційної норми для позначення того чи іншого явища, тієї чи іншої реалії, процесу, стану тощо: **«дітоцентристські» засади, екс-дипломат-самоучка, малокартиння, переназдогнати, телеін'єкція, псевдорєформа, надсмертність, контреліта, доінтернетівський час**.

Наприклад: *На факультеті міжнародних відносин Львівського державного університету «дипломатичний протокол» читав **екс-дипломат-самоучка**, якого, власне, усунули з Чехії за «непротокольні протоколи». Сьогоднішній український кінематограф перебуває в умовах **«малокартиння»**, не маючи змоги запустити цей механізм. Оказіональні утворення не входять до словникового фонду й належать епосі або навіть контексту, у якому вони з'явилися.*

Нова соціальна дійсність закономірно сприяє виникненню нових уявлень про явища та предмети, які мають місце в різних сферах життя та діяльності людини. У зв'язку з тим, що сучасний етап розвитку мови характеризується безперервним оновленням і вдосконаленням, логічно, що з'являються нові поняття, які потребують відповідного найменування. Але не обов'язково нові слова з'являються внаслідок потреби дати назву явищу або факту, які щойно з'явилися, вони можуть виникнути як переосмислена назва з експресивним відтінком. У цьому разі механізм появи нового слова, його екстралінгвальна зумовленість залишаються «за кадром», наявний лише результат: *оказармлений, безквартир'я, безчасся-бездержав'я, вишеренговуватися, збульваризувати*. Наприклад: В Україні, як ніде інше в світі, упродовж століть, в умовах *безчасся-бездержав'я* легко було загубити, втратити себе будь-якому поколінню.

Отже, оказіоналізми виникають під впливом соціальних перетворень і розглядаються в соціальному контексті. Вивчення соціальної природи індивідуальних новотворів, аналіз соціальних фактів з урахуванням їхньої співвіднесеності з мовними явищами, вивчення їхнього змістового наповнення є одним з основних завдань мовознавства. Численні дослідження з мовознавства свідчать, що виникнення оказіоналізмів є результатом розвитку самої мови й обов'язково пов'язане та співвіднесене із суспільними потребами.

Період 90-х рр. ХХ ст. характеризується зміною мовних смаків носіїв мови, що відзначаються відмовою від певних стереотипів та штампів і прагненням відшукати нові засоби вираження, насичені образністю, емоційністю й відповідною тональністю. Про це свідчать сучасні процеси у сфері номінації, що вказують на істотну активізацію виражальних можливостей української мови як дієвого засобу мобілізації творчої енергії суспільства. Цим можна пояснити появу оказіональної лексики, що є засобом інформаційного впливу не лише на емоції читачів, їхню психіку, а й на їхнє інтелектуальне сприйняття, на їхню світоглядну та громадську позицію, що виявляється у ставленні до певних осіб, фактів та подій суспільного життя: *велосипедизація, екс-СРСР, лідерчукізм, лукашенківщина, постчорнобильський, по-пустовойтенківськи, суперзірковість, тризубація, югославізація, Юхимгейт, біллоклінтонівський секс-скандал* тощо. Наприклад: *За статистикою ІКАО (Міжнародна асоціація транспортної авіації), щороку у світі відбувається в середньому 30 катастроф (це без врахування **екс-СРСР** і Китаю, які «люб'язно» відмовилися надати свою інформацію).*

Таким чином, виникнення оказіоналізмів є одним із засобів впливу суспільного чинника на мовний розвиток. Подібні утворення виникають не тому, що «такими є внутрішні потреби мови, а тому, що на цьому етапі в носіїв мови виникає потреба в такій лексиці» [12, с. 13], яка відображає не лише їхні ідейні, а й психологічні та естетичні основи: *зросійщення, кінопропагандистика, кіно-іхтіоз, лжефермер, москальгія, народоджер* тощо. Наприклад: *В області вже тисячі заяв, люди хочуть працювати на своїй землі, а її не дають. Зате привільно живеться так званим **лжефермерам**. Як кремлівські **народоджери** землю ділили*. Подібний «тиск з боку суспільних чинників і приводить у рух так звані антиномії, у результаті чого в них перемагають ті засади, які найбільше відповідають потребам суспільства» [12, с. 14].

В. Панфілов вважає очевидним те, що суспільні чинники «можуть мати безпосередній вплив лише на характер і обсяг соціальних функцій, на процеси диференціації та інтеграції мов, але не на структуру мови та її розвиток, на які ці чинники можуть впливати лише опосередковано, через мислення» [8, с. 49].

На початку 90-х рр. ХХ ст. зросло так зване «особистісне начало» в мовленні, тобто людина прагне до того, щоб її мова знайшла свого адресата. Для цього потрібно відшукати неповторні форми образності та експресії. Частково це зумовлено специфікою мови газети як засобу масової інформації, тобто виклад має бути доступним і комунікативно значущим. Отже, ще одним зовнішнім чинником виникнення оказіоналізмів є комунікативний. Його

розуміємо як суспільну потребу в лаконічній комунікації, яка мала б експресивний відтінок і відповідну силу впливу. Завдяки йому з'являються такі okazіоналізми, як *двіртер'єр*, *дзюдоярка*, *країна-некандидат*, *стрес-новина*, *«тіньоринкова»* економіка, *хіт-журнал*, *пільговооподатковані mass media*, *масолівщина*, *жарт-шоу* тощо. Вони виникають для більшого зацікавлення читача, а також для влучності та дотепності вислову, наприклад: Але пан Іван чомусь «зманеврував» убік від головного й перетворив звіт на *жарт-шоу*. Віктор Андрійович не без задоволення відзначив, що спостерігається зміна поглядів, аби при розробці нових регламентів ЄС враховувати й інтереси *країн-некандидатів* на вступ до Євроспільності.

До зовнішніх чинників належать також і психологічні. Адже різке розмежування мовних засобів на позитивні та негативні, закріплення їх саме в цій функції є домінантою публіцистичного стилю. До психологічних чинників, крім бажання висловити суб'єктивні почуття, належить прагнення до перебільшення, тобто гіперболізації, прагнення висловити іронічні зауваження тощо, наприклад: *Так от «тусувались» разом із московськими програмами, що давно завоювали авторитет – а не на фоні вітчизняних «телеміжжобойчиків», як інші канали, – для початківця не зовсім виграшно.*

Okazіональні лексичні одиниці можуть виникати не лише під впливом соціальних та політичних перетворень, а й як результат метафоричного переосмислення окремих слів. Виникнення okazіональних значень слів може відбуватися під впливом нового контексту, зумовлюватися його умовами, тобто реалізовуватися в ньому. Такий контекст є лінгво-соціальним, оскільки okazіональне значення слова залежить не лише від конкретного контексту, а ще й від ситуації в суспільстві, наприклад: В епоху Олександра Миколайовича *«екс-королева ланів»* зашелестіла по-новому, а в тому шелесті раз по раз «проскакують» словечка пісеньки на кримінальну тему. Нове значення слова в такому випадку є значенням із соціальною конотацією. Якщо конотація взагалі – це додаткове значення слова, що накладається на його основне значення і вносить семантичні та стилістичні відтінки, які служать для вираження різних емоційних та експресивних станів, то термін «соціальна конотація» найкраще вказує на те, що природа нового значення слова зумовлена соціальними чинниками. Виникнення соціальної конотації є результатом екстралінгвального впливу на мову під дією суспільної свідомості та наявної ідеології. До того ж виділення потребують ті моменти, що мають соціальну значущість, під якою в сучасній лінгвістиці розуміють життєво важливі та актуальні поняття, зумовлені завданнями комунікації, потребами носіїв мови в актуалізації тих значень слів, за допомогою яких підкреслюється важливість повідомлюваної інформації.

Отже, зовнішні чинники викликають до життя мовні перетворення та сприяють їх виникненню. Вони є і будуть благодатною нивою для дослідження, через те що завжди перебувають у центрі уваги та приводять у дію складний лінгвальний механізм, результатом якого є нове слово.

Список використаних джерел

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – М.: Советская энциклопедия, 1966. – 608 с.
2. Ахманова О.С. Экстралингвистические и внутрилингвистические факторы в функционировании и развитии языка / О.С. Ахманова // Теоретические проблемы современного советского языкознания. – М.: Наука, 1964. – С. 69–74.
3. Ахманова О.С. Экстралингвистические и внутрилингвистические факторы в функционировании и развитии языка / О.С. Ахманова, В.З. Панфилов // Вопросы языкознания. – 1963. – № 4. – С. 45–57.
4. Віняр Г.М. Словотворчі тенденції в сучасній українській мові (на матеріалі усного і писемного мовлення 80-х – початку 90-х років ХХ століття): автореф. дис. ... канд. філол. наук / Г.М. Віняр. – Дніпропетровськ, 1992. – 16 с.
5. Вокальчук Г.М. Okazіональні лексичні новотвори в українській поезії ХХ століття: автореф. дис. ... д-ра філол. наук / Г.М. Вокальчук. – К., 2009. – 38 с.
6. Журавлев В.К. Внешние и внутренние факторы языковой эволюции / В.К. Журавлев. – М.: Наука, 1982. – 328 с.

7. Крысин Л.П. Социолингвистические аспекты изучения современного русского языка / Л.П. Крысин. – М.: Наука, 1989. – 186 с.
8. Панфилов В.З. О некоторых социальных аспектах природы языка / В.З. Панфилов // Вопросы языкознания. – 1982. – № 6. – С. 28–44.
9. Розен Е.В. Лесика немецкого языка сегодня / Е.В. Розен. – М.: Высшая школа, 1976. – 128 с.
10. Розен Е.В. Экстралингвистическая детерминация развития вокабулятора / Е.В. Розен // Некоторые вопросы теории и методики преподавания иностранных языков: Ученые записки Московского государственного педагогического института им. В.И.Ленина. – 1970. – № 364. – С. 4–16.
11. Стишов О. Оказіоналізми у мові сучасних мас-медіа / О. Стишов // Культура слова. – К.: Наукова думка, 2001. – Вип. 59. – С. 72–76.
12. Ферм Л. Особенности развития русской лексики в новейший период (на материале газет) / Л. Ферм. – Uppsala: Studia Slavica Upsaliensia, 1994. – 238 с.
13. Черторизька Т. Мовні питання у періодичній пресі / Т. Черторизька // Мовознавство. – 1967. – № 3. – С. 61–65.

References

1. Ahmanova, O.S. *Slovar' lingvisticheskikh terminov* [Dictionary of linguistic terms]. Moscow, Sovetskaya ehnciklopediya Publ., 1966, 608 p.
2. Ahmanova, O.S. *Ekstralingvisticheskie i vnutrlingvisticheskie faktory v funkcionirovanii i razvitii yazyka* [Extralinguistic and intralinguistic factors in the functioning and development of the language]. *Teoreticheskie problemy sovremennogo sovetskogo yazykoznaniiya* [Theoretical problems of modern Soviet linguistics]. Moscow, Nauka Publ., 1964, pp. 69-74.
3. Ahmanova, O.S., Panfilov, V.Z. *Ekstralingvisticheskie i vnutrlingvisticheskie faktory v funkcionirovanii i razvitii yazyka* [Extralinguistic and intralinguistic factors in the functioning and development of the language]. *Voprosy yazykoznaniiya* [Questions of linguistics], 1963, no. 4, pp. 45-57.
4. Vinyar, G.M. *Slovtvorchi tendencii v suchasnij ukrains'kij movi (na materialy usnogo i pisemnogo movlennya 80-h – pochatku 90-h rokiv XX stolittya)*. Avtoref. diss. kand. filol. nauk. [Word-forming tendencies in modern Ukrainian language (on the basis of verbal and written speech of the 80's and early 90's of the XX century). Extended abstract of cand. philol. sci. diss.]. Dnipropetrovs'k, 1992, 16 p.
5. Vokal'chuk, G.M. *Okazional'ni leksichni novotvori v ukrains'kij poezii XX stolittya*. Avtoref. diss. dokt. filol. nauk [Occasional lexical novelties in Ukrainian poetry of the XX century. Extended abstract of dr. philol. sci. diss.]. Kiev, 2009, 38 p.
6. Zhuravlev, V.K. *Vneshnie i vnutrennie faktory yazykovoj ehvolucii* [External and internal factors of language evolution]. Moscow, Nauka Publ., 1982, 328 p.
7. Krysin, L.P. *Sociolingvisticheskie aspekty izucheniya sovremennogo russkogo yazyka* [Sociolinguistic Aspects of the Study of the Modern Russian Language]. Moscow, Nauka Publ., 1989, 186 p.
8. Panfilov, V.Z. *O nekotoryh social'nyh aspektah prirody yazyka* [On some social aspects of the nature of language]. *Voprosy yazykoznaniiya* [Questions of linguistics], 1982, no. 6, pp. 28-44.
9. Rozen, E.V. *Lesika nemeckogo yazyka segodnya* [Lesika German today]. Moscow, Vysshaya shkola Publ., 1976, 128 p.
10. Rozen, E.V. *Ekstralingvisticheskaya determinaciya razvitiya vokabulyatora* [Extralinguistic determination of the development of the vocabulary]. *Nekotorye voprosy teorii i metodiki prepodavaniya inostrannyh yazykov: Uchenye zapiski Moskovskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta im. V.I. Lenina* [Some questions of the theory and methodology of teaching foreign languages: Scholarly notes of V.I. Lenin Moscow State Pedagogical Institute], 1970, no. 364, pp. 4-16.
11. Stishov, O. *Okazionalizmi u movi suchasnih mas-media* [Occasionalism in the language of modern mass media]. *Kul'tura slova* [Culture of the word]. Kiev, Naukova dumka Publ., 2001, issue 59, pp. 72-76.

12. Ferm, L. *Osobnosti razvitiya russkoj leksiki v novejšij period (na materiale gazet)* [Features of Russian vocabulary development in the newest period (on the material of newspapers)]. Uppsala, Studia Slavica Upsaliensia Publ., 1994, 238 p.

13. Chertoriz'ka, T. *Movni pitannya u periodichnij presi* [Language issues in periodicals]. *Movoznavstvo* [Linguistics], 1967, no. 3, pp. 61-65.

В статье приведен анализ влияния внешних факторов на появление индивидуальных новообразований, изучены вопросы их зависимости в контексте средств массовой информации.

Ключевые слова: внешний фактор, экстралингвистический фактор, индивидуальное новообразование, окказионализм.

The article gives analysis the influence of external factors on the emergence of individual innovations, as well as the questions of their dependence in the context of mass media.

Key words: external factor, extralinguistic factor, individual neoplasm, occasionalism.

Одержано 14.11.2017